

IZJAVA

o ocjeni uvjeta kojim se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje za Nacrt prijedloga zakona o logopedskoj djelatnosti

KLASA: 011-02/24-02/01

URBROJ: 534-07-1-1/7-24-18

Zagreb, 19. srpnja 2024. godine

Temeljem članka 5.a Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija („Narodne novine“, br. 82/15, 70/19, 47/20 i 123/23), a nakon prethodno provedene ocjene proporcionalnosti za Zakon o logopedskoj djelatnosti, u postupku njegovog donošenja, daje se

IZJAVA

o ocjeni uvjeta kojim se ograničava pristup reguliranoj profesiji ili njezino obavljanje

Nacrtom prijedloga zakona o logopedskoj djelatnosti uređuje se sadržaj i organizacijski oblici obavljanja djelatnosti, standard obrazovanja, uvjeti za obavljanje logopedске djelatnosti, dužnosti, stručni nadzor nad radom magistara logopedije te upravni i inspekcijski nadzor nad provođenjem logopedске djelatnosti u Republici Hrvatskoj.

Prema podacima Hrvatskog logopedskog društva profesija magistar logopedije je deficitarna, te se primjećuje veća potražnja za stručnjacima ovoga profila u svim područjima, zbog čega je od osobitog značaja održavanje i očuvanje standarda i kvalitete profesije. Trenutno Hrvatsko logopedsko društvo broji oko 660 članova, dok je procijenjena brojka magistara logopedije u Republici Hrvatskoj oko 1000.

Logopedska djelatnost uključuje prevenciju, probir, procjenu, dijagnostiku i rehabilitaciju (terapiju): poremećaja predverbalne, verbalne i neverbalne komunikacije, jezika (usmenog i pisanog, jednojezičnih i višejezičnih govornika), govora i glasa nastalih uslijed različitih uzroka, poremećaja oralno-laringealnih funkcija (hranjenja i gutanja) i srodnih poremećaja, poremećaja verbalne i/ili neverbalne komunikacije u osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju (intelektualnim teškoćama, cerebralnom paralizom i kroničnim bolestima, sljepoćom i slabovidnošću, oštećenjem sluha, poremećajima iz spektra autizma, emocionalnim teškoćama), pružanje usluga funkcionalne dijagnostike slušanja, (re)habilitacije slušanja/ jezika/govora te pružanje savjetodavnih usluga osobama oštećena sluha i njihovim obiteljima, procjenu složenih komunikacijskih potreba te odabir i uporabu metoda potpomognute komunikacije i primjerenih oblika asistivne tehnologije davanje prijedloga vezanih uz individualizaciju odgojno-obrazovnog procesa djece s poremećajima u području komunikacije, glasa, jezika, govora i slušanja.

Navedena je djelatnost usmjerena na otkrivanje i otklanjanje svih spomenutih poremećaja, a ostvaruje se kroz postupke prevencije, dijagnostike, terapije i protetike, kao i savjetodavnoga rada i edukacije.

Slijedom navedenoga, a radi usklađivanja s odredbama Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija („Narodne novine“, br. 82/15, 70/19, 47/20 i 123/23), kao i radi potrebe za ujednačavanjem uvjeta i usklađivanjem s drugim propisima kojima su uređene regulirane profesije u sustavu zdravstva, ocijenjeno je svrsishodnim donijeti Zakon o logopedskoj djelatnosti.

U travnju 2020. godine na snagu je stupio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija („Narodne novine“, broj 47/20) kojim su u nacionalno zakonodavstvo prenesene odredbe Direktive (EU) 2018/958. Navedenom Direktivom utvrđuje se obveza država članica Europske unije da provedu ex ante ocjenu proporcionalnosti kako bi se spriječilo uvođenje neopravdanih ograničavajućih uvjeta za rad u profesiji.

Slijedom navedenoga, a u postupku donošenja Zakona o logopedskoj djelatnosti, ovo Ministarstvo provelo je ocjenu proporcionalnosti za svaki predloženi uvjet kojim se ograničava pristup reguliranoj profesiji magistra logopedije ili njezino obavljanje, kako slijedi:

Općenito

Nediskriminacija

Nijedan od propisanih uvjeta nije vezan za državljanstvo, odnosno odnosi se jednako na državljane Republike Hrvatske, državljane drugih država članica Europske unije te državljane trećih zemalja. Na osobe koje su stekle odgovarajuću kvalifikaciju u drugoj državi primjenjuje se poseban propis koji se odnosi na priznanje inozemnih stručnih kvalifikacija iz područja logopedске djelatnosti (*nediskriminacija*).

Punoljetnost

Nije ograničenje, podrazumijeva se s obzirom da završetak propisnog obrazovanja za magistra logopedije prije punoljetnosti nije niti vjerojatan.

Način obavljanja djelatnosti

Logopedska djelatnost može se obavljati u zdravstvenoj ustanovi, trgovačkom društvu za obavljanje zdravstvene djelatnosti, u privatnoj logopedskoj praksi ili kod druge pravne osobe, a magistar logopedije može osnovati privatnu logopedsku praksu te trgovačko društvo za obavljanje zdravstvene djelatnosti. S obzirom na široku mogućnost izbora načina obavljanja djelatnosti, navedeno se ne smatra preprekom u pristupu profesiji, već je samo riječ o navođenju svih mogućnosti obavljanja djelatnosti kako bi se osigurala pravna sigurnost i zaštita pacijenata, a osobito djece, ali i magistara logopedije, jer je samo formaliziranjem međusobnog odnosa moguće urediti međusobna prava i obveze, ali i osigurati transparentnu informaciju o tome tko poslove obavlja (*transparentnost*).

Uvjeti za obavljanje djelatnosti logopedije

Opći uvjeti za obavljanje logopedске djelatnosti su završen sveučilišni diplomski studij logopedije ili sveučilišni integrirani studij logopedije u Republici Hrvatskoj ili priznata inozemna stručna kvalifikacija, znanje hrvatskog jezika na razini C2, članstvo u Hrvatskoj komori logopeda (u daljnjem tekstu: Komora), upis u Registar magistara logopedije Komore te odobrenje za samostalan rad.

Uvjet za priznavanje prava na obavljanje logopedске djelatnosti je završen sveučilišni diplomski studij logopedije ili sveučilišni integrirani studij logopedije u Republici Hrvatskoj ili priznata inozemna stručna kvalifikacija. Promatrajući programsku orijentaciju, studij logopedije je interdisciplinaran. Velikom dijelom nastavni plan i program obuhvaća predmete i kolegije iz određenih grana biomedicinskih znanosti, dijelom lingvistike, psihologije i pedagogije te najvećim dijelom predmete uže struke, odnosno logopedije. Sukladno članku 7. Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru („Narodne novine“ br. 22/13, 41/16, 64/18, 47/20 i 20/21) sveučilišni studij logopedije je obrazovanje razine 7.1.sv. Navedena razina obrazovanja nužna je za cjelovito pružanje logopedskih usluga, a sukladna je preporuci Europskog udruženja logopeda (ESLA, GA, Malmo 2003, Resolution No. 9). Prema ishodima učenja završenog sveučilišnog diplomskog studija logopedije ili sveučilišnog integriranog studija logopedije u Republici Hrvatskoj ili priznatoj inozemnoj stručnoj kvalifikaciji, jedino magistri logopedije imaju kompetencije za samostalno obavljanje logopedске djelatnosti.

Državljeni drugih država članica Europske unije mogu obavljati logopedsku djelatnost pod navedenim općim uvjetima te ako ispunjavaju uvjet poznavanja hrvatskog jezika u govoru i pismu na razini Zajedničkog europskog referentnog okvira C2 (u daljnjem tekstu: C2). Državljeni trećih zemalja mogu obavljati logopedsku djelatnost prema propisima kojima se uređuje rad stranaca u Republici Hrvatskoj pod navedenim općim uvjetima te ako ispunjavaju uvjet poznavanja hrvatskog jezika u govoru i pismu na razini C2.

Uvjet poznavanja hrvatskog jezika na razini C2 procijenjen je kao opravdan i nužan jer se radi o djelatnosti od javnog interesa kojom se štite prava pacijenata, s obzirom da se u području logopedске djelatnosti pružaju usluge prevencije, dijagnostike i terapije u području poremećaja komunikacije, jezika, govora, glasa, hranjenja, gutanja i slušanja zbog čega je nužno poznavanje hrvatskog jezika na razini C2 kako bi se s pacijentima mogla odvijati visoko kvalitetna komunikacija potrebna za obavljanje logopedске djelatnosti. Stoga je ovladanost hrvatskim jezikom na razini izvornog govornika, uz izuzetno dobro poznavanje semantičkih, gramatičkih i pravopisnih pravila hrvatskog jezika neophodna za provođenje rehabilitacije komunikacije, jezika i govora na hrvatskom jezično-govornom području gdje magistar logopedije predstavlja komunikacijski i jezično-govorni model pacijentu tijekom pružanja logopedskih usluga. U protivnom se istima ne može osigurati kvaliteta pružene usluge.

Budući da magistri logopedije u svojoj djelatnosti pružaju usluge posebno osjetljivim korisničkim skupinama (primjerice, djeca s teškoćama u razvoju, odrasle osobe s invaliditetom, osobe sa stečenim neurogenim i drugim poremećajima komunikacije i sl.), njihov je profesionalni rad podvrgnut profesionalnoj etici, te u tom smislu i nadzoru Komore čija je uloga zaštita razine kvalitete logopedске usluge.

Uloga Komore nužna je u procesu osiguravanja kvalitetne usluge pacijentima kroz proces izdavanja odobrenja za samostalan rad koje će se produljivati temeljem provjere stručnosti magistara logopedije što je preduvjet kvalitete logopedске usluge, a u svrhu zaštite

pacijenata od nestručnog ili nesavjesnog obavljanja djelatnosti. Stoga je, zbog moguće “malprakse”, potrebno provjeriti uvjete koji su nužni za dobivanje odobrenja za samostalan rad u logopedskoj djelatnosti. Ti uvjeti podrazumijevaju provjeru jesu li kompetencije magistra logopedije stečene na sveučilišnom petogodišnjem studiju logopedije, jesu li dostignuti propisani ishodi učenja, te postoji li preduvjet poznavanja hrvatskog jezika na razini C2 za one koji nisu izvorni govornici hrvatskog jezika. Navedene uvjete provjeravaju stručna tijela Komore.

Kontinuirani razvoj logopedije kao znanosti zahtjeva dodatno i trajno stručno usavršavanje svakog magistra logopedije koji provodi logopedsku djelatnost u vidu pohađanja stručnih (i znanstveno-stručnih) edukacija uključujući edukacije za korištenje dijagnostičkih mjernih instrumenata, terapijskih metoda i postupaka, logopedskih pomagala i uređaja te sl. Komora, na temelju svojih ovlasti i akata, nadzire navedeno stručno usavršavanje. Na taj način je organizirana logopedska djelatnost u svim razvijenim zemljama te je to razlog obveznog članstva u Komori.

Nadalje, s obzirom da je privatna praksa organizacijski oblik obavljanja djelatnosti osobnim radom, nositelj privatne logopedске prakse može imati samo jednu privatnu logopedsku praksu. Međutim, magistar logopedije – nositelj privatne logopedске prakse može zaposliti još jednog magistra logopedije. Napominjemo da su, sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti („Narodne novine“, br. 100/18, 125/19, 147/20, 119/22, 156/22, 33/23 i 36/24), na isti način regulirane i privatne prakse drugih zdravstvenih radnika u Republici Hrvatskoj. S druge strane, mogućnost pružanja logopedskih usluga kroz trgovačko društvo registrirano za logopedsku djelatnost ili kroz zdravstvenu ustanovu ne ograničava ukupan broj zaposlenih magistara logopedije. Ovi uvjeti osiguravaju učinkovit i dostupan sustav pružanja logopedskih usluga u zajednici, daju mogućnost odabira načina obavljanja djelatnosti te ni u kojem slučaju nisu diskriminirajući.

Zaključak

Nakon provedene ocjene proporcionalnosti za svaku predloženu odredbu kojom se propisuje uvjet kojim se ograničava pristup reguliranoj profesiji magistra logopedije ili njezino obavljanje, u postupku donošenja Zakona o logopedskoj djelatnosti, ocijenjeno je da su odredbe predložene Zakonom o logopedskoj djelatnosti proporcionalne važnosti ciljeva koji se žele ostvariti i očekivanih koristi, odnosno da su potrebne i prikladne za osiguranje ostvarenja željenih ciljeva od javnog interesa i ne prelaze okvire za ostvarenje.